

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 12 0 К 004724 18 Квлз
Бања Лука 20.08.2018. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Весне Антонић као предсједнице вијећа, Обрена Бужанина, Горане Микеш, Росе Обрадовић и Горјане Попадић као чланова вијећа, уз учешће записничара Соње Матић, у кривичном предмету против осуђених Р.Т., због кривичног дјела убиства из члана 148. став 1. Кривичног закона Републике Српске и М.Т., због кривичног дјела убиства из члана 148. став 1. у вези са чланом 25. Кривичног закона Републике Српске, одлучујући о захтјеву за заштиту законитости браниоца осуђених, адвоката С.Ц. из Б., поднијетом против правоснажне пресуде Окружног суда у Бијељини број 12 0 К 004724 16 К 2 од 09.06.2017. године, у сједници вијећа одржаној дана 20.08.2018. године, донио је

ПРЕСУДУ

Одбија се као неоснован захтјев за заштиту законитости браниоца осуђених Р.Т. и М.Т. поднијет против правоснажне пресуде Окружног суда у Бијељини број 12 0 К 004724 16 К 2 од 09.06.2017. године.

Образложење

Правоснажном пресудом Окружног суда у Бијељини број 12 0 К 004724 16 К 2 од 09.06.2017. године, која је потврђена пресудом Врховног суда Републике Српске број 12 0 К 004724 17 Кж 6 од 09.11.2017. године, оглашени су кривим оптужена Р.Т., због кривичног дјела убиства из члана 148. став 1. Кривичног закона Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 49/03, 108/04, 37/06, 70/06, 73/10, 1/12 и 67/13, у даљем тексту; КЗ РС) и осуђена на казну затвора у трајању од 15 (петнаест) година и оптужени М.Т., због кривичног дјела убиства из члана 148. став 1. у вези са чланом 25. КЗ РС, за које је осуђен на казну затвора у трајању од 6 (шест) година и 6 (шест) мјесеци, у које казне им је урачунато вријеме проведено у притвору. Истом пресудом, оптуженима је изречена мјера безбједности одузимања предмета, ослобођени су дужности плаћања трошкова кривичног поступка, а оштећени су са имовинскоправним захтјевом упућени на парницу.

Против те пресуде захтјев за заштиту законитости (у даљем тексту: Захтјев) благовремено је поднио бранилац осуђених адвокат С.Ц. из Б. због

повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) Закона о кривичном поступку Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 53/12, 91/17 и 66/18 , у даљем тексту: ЗКП РС) и повреде Кривичног закона, с приједлогом да Врховни суд уважавајући Захтјев донесе одлуку у смислу одредби члана 356. став 1. ЗКП РС.

Примјерак Захтјева са списима предмета је достављен на одговор републичком јавном тужиоцу у смислу одредбе члана 353. став 1. ЗКП РС.

У одговору на Захтјев републички јавни тужилац Бранко Митровић је оспорио основаност Захтјева, те предложио да се у смислу одредби члана 355. ЗКП РС Захтјев одбије као неоснован.

Приликом одлучивања о Захтјеву, овај суд се примјеном одредби члана 354. став 1. ЗКП РС ограничио на испитивање само оних повреда закона на које се позива подносилац Захтјева, те након што је размотрио списе предмета са пресудама против којих је Захтјев поднијет, одлучио је као у изреци ове пресуде из слиједећих разлога:

Захтјев за заштиту законитости се, у смислу одредбе члана 350. став 1. ЗКП РС, може поднијети против правоснажне пресуде само у случајевима повреде Кривичног закона, те повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС (која се манифестује у повреди права на одбрану), а уз ограничења прописана у ставу 2. и ставу 3. ове законске одредбе. Ограничењима из става 2. искључена је могућност улагања овог правног лијека ако није изјављена жалба на првостепену пресуду, а на наведене повреде материјалног и процесног закона се није могуће позивати у Захтјеву, ако нису биле изнесене у жалби (осим ако се ради о повреди учињеној у жалбеном поступку), док је ограничењима из става 3. искључена могућност улагања овог правног лијека против пресуде Врховног суда донесене у трећем степену.

У уводу Захтјева браниоца осуђеног назначена су оба наведена законска разлога, при чему није прецизиран одређени облик повреде Кривичног закона из члана 312. ЗКП РС, међутим у образложењу Захтјева те повреде су означене као повреда из тачке а) наведене законске одредбе (да ли дјело за које се оптужени гони није кривично дјело), те из тачке б) исте законске одредбе (постојање околности које искључују кривичну одговорност осуђеног). Наведене повреде Кривичног закона и повреда права на одбрану која се односи на првостепени поступак су изнесене и у жалби браниоца на првостепену пресуду.

Захтјев за заштиту законитости браниоца осуђеног је неоснован.

Наиме, повреду права на одбрану, као битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС, Захтјев темељи на тврдњи да је окружни јавни тужилац у току поступка два пута мијењао оптужницу а да за такве измјене није имао упориште у измјењеном чињеничном стању. Дозволивши тужиоцу да у завршној фази поступка измијени већ једном измијењену оптужницу првостепени суд је, према тврдњи Захтјева, повриједио право оптужених гарантовано чланом 6. став 1. ЗКП РС и чланом 6. став 3. тачка а)

Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода (у даљем тексту: Европска Конвенција), којом се гарантује сваком оптуженом да у што краћем року и подробно буде обавијештен о природи и разлозима за оптужбу против њега. Осим тога, Захтјев тврди, да је првостепени суд измјеном правне квалификације дјела и чињеничног описа садржаних у побијаној пресуди у односу на измјењену оптужницу, повриједио објективни идентитет оптужног акта, јер на тај начин, преузимајући улогу тужиоца, задире у питање легалитета кривичног гоњења (члан 17. ЗКП РС) и принцип акузаторности (члан 16. ЗКП РС). Коначно, повреду права на одбрану учињену у жалбеном поступку Захтјев заснива на тврдњи да Врховни суд, као другостепени суд, није одлучио о свим жалбеним приговорима, нити је дао оцјену доказа на које се позива у прилог својим ставовима.

На наведеним аргументима Захтјева не може се заснивати тврдња да је у поступку доношења побијане пресуде повријеђено право оптужених на одбрану у чему би се манифестовала повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС.

Наиме, према одредби члана 290. ЗКП РС тужилац је овлаштен да на главном претресу измјени оптужницу када оцјени да изведени докази указују да се измјенило чињенично стање изнесено у оптужници, у ком случају се не врши потврђивање оптужнице, а ради припремања одбране главни претрес се може одложити.

Дакле, према цитираној законској одредби измјена оптужнице се односи на главни претрес, што укључује и могућност измјене и у завршној ријечи тужиоца (као процесној радњи која је саставни дио завршне фазе главног претреса) и условљена измјеном чињеничног стања изнесеног у оптужници. При томе, закон не поставља ограничења у погледу броја могућих измјена, нити нужно претпоставља да је измјени оптужнице претходила измјена садржаја проведених доказа, или појављивање нових доказа који указују на потребу мијењања оптужнице (како се Захтјевом сугерише), него се та измјена може заснивати и на новој тужиочевој субјективној оцјени изведених доказа на главном претресу. Слиједом тога нема мјеста тврдњи Захтјева да је првостепени суд повриједио право на одбрану оптужених када је у завршној фази поступка прихватио измјену већ једном измијењене оптужнице, а да та измјена нема упориште у изведеним доказима на главном претресу.

Неосновано се Захтјевом тврди да је првостепени суд дозволивши наведене измјене оптужнице повриједио права оптужених из члана 6. став 1. ЗКП РС, те члана 6. став 3. тачка а) Европске конвенције, јер наведене одредбе нису примјењиве на процесну радњу измјене оптужнице у фази главног претреса. Ово стога што се цитиране законске одредбе односе на право осумњиченог да приликом првог испитивања у претходном кривичном поступку (којим испитивањем је условљено подизање оптужнице), мора бити обавијештен на језику који разумије, о дјелу за које се терети и о основима сумње против њега. Када је оптуженима дата могућност да се изјасне на измијењену оптужницу на главном претресу и довољно вријеме за припрему одбране (што се Захтјевом у конкретном случају не доводи у питање), онда нема мјеста приговору који се

заснива на тврдњи да је извршеном измјеном повријеђено право на одбрану оптужених.

Под повреду права на одбрану као једини облик битне повреде одредаба кривичног поступка, прописан одредбама члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС, који представља разлог за подношење захтјева за заштиту законитости (према одредбама члана 350. став 1. ЗКП РС) не могу се подвести оне повреде поступка које су издвојене у посебне, друге облике битних повреда предвиђене у цитираној законској одредби. Тиме је искључена могућност подношења овог правног лијека и по основу битне повреде одредаба кривичног поступка из тачке и) става 1. цитиране законске одредбе (која се манифестује у прекорачењу оптужбе), на коју се Захтјевом указује са тврдњом да је измјеном чињеничног описа дјела и правне квалификације дјела у побијаној пресуди у односу на измјењену оптужницу, суд повриједио оптужно начело и начело легалитета кривичног гоњења преузимајући улогу тужиоца, а на тај начин повриједио и право на одбрану оптужених.

Из наведеног произлази да наведеним аргументима Захтјев повреду права на одбрану конструише на тези о прекорачењу оптужбе као битној повреди одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка и) ЗКП РС, што је неприхватљив приступ посматрано с аспекта законских разлога за овај правни лијек у смислу цитиране одредбе члана 350. став 1. ЗКП РС, па се приговор таквог карактера показује као ирелевантан. Међутим, и поред тога, у контексту овог приговора значајно је нагласити да побијаном пресудом оптужба није прекорачена јер су осуђени Р. и М.Т. том пресудом оглашени кривим за блажи облик генусно истог кривичног дјела у односу на дјело које им се оптужницом ставља на терет (убиство из члана 148. став 1. КЗ РС, умјесто тешког убиства из члана 149. став 1. тачка 1. истог закона), а оптужени М. и за блажи облик саучесништва (помагање умјесто саизвршилаштва) крећући се у оквирима истог догађаја. На тај начин је у смислу одредбе члана 294. ЗКП РС осигурана везаност пресуде за оптужбу и у погледу објективног идентитета.

Приговор о повреди права на одбрану у жалбеном поступку Захтјев заснива на тврдњи да Врховни суд није одлучио о свим жалбеним наводима, те да није дао оцјену доказа на које се позива у прилог својим ставовима, међутим како при томе нису прецизирани жалбени приговори које је, према тврдњи Захтјева, другостепени суд пропустио размотрити и оцјенити, то се не може прихватити као основана паушална и неаргументована тврдња Захтјева да је на наведени начин у жалбеном поступку повријеђено право на одбрану осуђених.

Повреда Кривичног закона у односу на осуђеног М.Т., према тврдњи Захтјева се огледа у повреди члана 312. став 1. тачке а) и б) ЗКП РС, да у његовим радњама нема елемената кривичног дјела које му се ставља на терет или да дјела нема у смислу одредби члана 363. став 5. КЗ РС, а у односу на осуђену Р.Т. та повреда се огледа у осуди на „знатно тежу верзију“ - облик кривичног дјела у односу на стварно почињено дјело.

На аргументима изнесеним у прилог ове тврдње не може се заснивати повреда Кривичног закона на штету осуђених у наведеним облицима.

Наиме, разлосима у образложењу Захтјева се првенствено доводи у питање правилност закључка побијане пресуде да је оптужени М.Т. починио наведено

кривично дјело у помагању тврдњом да за такав закључак нема упоришта ни у једном проведеном доказу, а потом истиче да сродство овог осуђеног са осуђеном Р.Т. (која му је мајка) представља околност усљед које у његовим радњама нема елемената наведеног кривичног дјела у смислу одредбе члана 363. став 5. КЗ РС. Тврдњу да је осуђена Р.Т. побијаном пресудом оглашена кривом за тежи облик кривичног дјела Захтјев аргуменује наводећи да тај тежи облик произилази из погрешног утврђења побијане пресуде по коме је ова осуђена унапријед одлучила да лиши живота Д.В. и да јој је у томе помогао њен син, осуђени М.Т..

На наведеним приговорима се не може градити теза о повреди Кривичног закона, јер повреда Кривичног закона као основ за подношење овог ванредног правног лијека против правоснажне пресуде, у смислу цитираних одредби члана 350. ЗКП РС, подразумјева да су у тој пресуди потпуно и правилно утврђене одлучне чињенице, а да је правилном примјеном закона на такву чињеничну основу, требало донијети другачију одлуку. Закон, као што је већ напријед истакнуто, не прописује могућност побијања правоснажне пресуде због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања овим ванредним правним лијеком, нити се повреда Кривичног закона, као законски разлог за овај правни лијек, може градити на тези о мањкавој чињеничној основи пресуде.

С обзиром да се наведеним аргументима Захтјева доводи у сумњу правилност чињеничног утврђења да је осуђени М.Т. као помагач учествовао у извршењу кривичног дјела на које се односи осуда по побијаној правоснажној пресуди, те с обзиром да овакав приговор у суштини представља приговор чињеничног карактера, то се на овом приговору не може заснивати тврдња о повреди Кривичног закона из члана 312. тачке а) и б) ЗКП РС.

Неосновано је и позивање Захтјева на околност која искључује постојање кривичног дјела у смислу одредбе члана 363. став 5. КЗ РС. Цитирана законска одредба се односи на кривично дјело помоћ учиниоцу након извршеног кривичног дјела, које се огледа у скривању учиниоца кривичног дјела. Радња извршења овог дјела је алтернативно одређена као прикривање оруђа, трагова, или на други начин помагање да учинилац не буде откривен, или скривање осуђеног лица, или предузимање других радњи којима се иде за тим да не буде извршена изречена кривична санкција. Ставом 5. ове одредбе прописано је да нема наведеног кривичног дјела (које се поред основног појављује и у два квалификована облика) ако је помоћ пружило лице коме је учинилац, између осталог, сродник по крви у правој линији.

Како је у конкретном случају овај осуђени оглашен кривим што је својој мајци, осуђеној Р.Т. (као извршиоцу предметног кривичног дјела убиства) унапријед обећао помоћ у прикривању кривичног дјела и трагова, па ту помоћ и пружио након извршења дјела (на начин описан у изреци правоснажне пресуде) онда његове радње манифестују помагање као облик саучесништва у извршењу наведеног кривичног дјела убиства из члана 148. став 1. КЗ РС у вези са чланом 25. истог закона, а не самостално кривично дјело помоћ учиниоцу након извршеног кривичног дјела из члана 363. КЗ РС. Ради тога је, посматрано с аспекта постојања кривичног дјела на које се односи осуда по правоснажној пресуди, ирелевантна чињеница да је мајка овог осуђеног извршилац кривичног дјела у којем се он појављује као саучесник у виду помагања.

Без основа је и приговор Захтјева по којем је побијаном пресудом повријеђен Кривични закон на начин да је осуђена Р.Т. побијаном пресудом оглашена кривом за тежи облик кривичног дјела. Ово из разлога што се и овај приговор базира на оспоравању правилности утврђења побијане пресуде по којем је осуђена претходно донијела одлуку да лиши живота Д.В. па се, како је већ наглашено повреда Кривичног закона не може изводити из приговора чињеничног карактера. Осим тога ова чињеница се није одразила на правно квалификовање дјела у тежем облику, како то Захтјев неосновано тврди.

На основу изложеног, овај суд налази да поднесени Захтјев браниоца осуђених није основан, на што и републички тужилац у одговору на Захтјев оправдано указује, јер повреде закона на које се позива подносилац Захтјева нису учињене.

Ради изнесеног је у смислу одредбе члана 355. ЗКП РС одлучено као у изреци ове пресуде тако што је Захтјев одбијен, као неоснован.

Записничар
Соња Матић

Предсједница вијећа
Весна Антонић

Тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић